

...og hvað svo

Eru veipsjoppur til að fá
unglinga til þess að hætta „að
reykja“?

Árni Guðmundsson
M.Ed Félagsuppeldisfræði
Tómstunda- og félagsmálafræðibraut
MVS – Háskóli Íslands
Rannsóknarstofa í bernsku- og æskulýðsfræðum

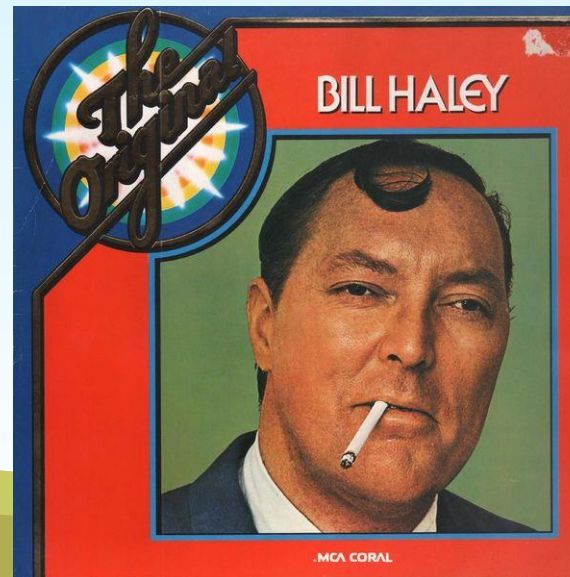
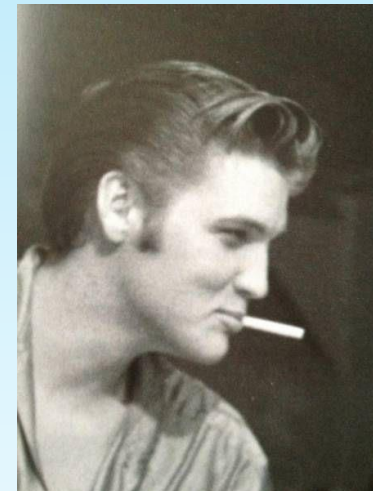
Tóbakið, unglingarnir og markaðurinn

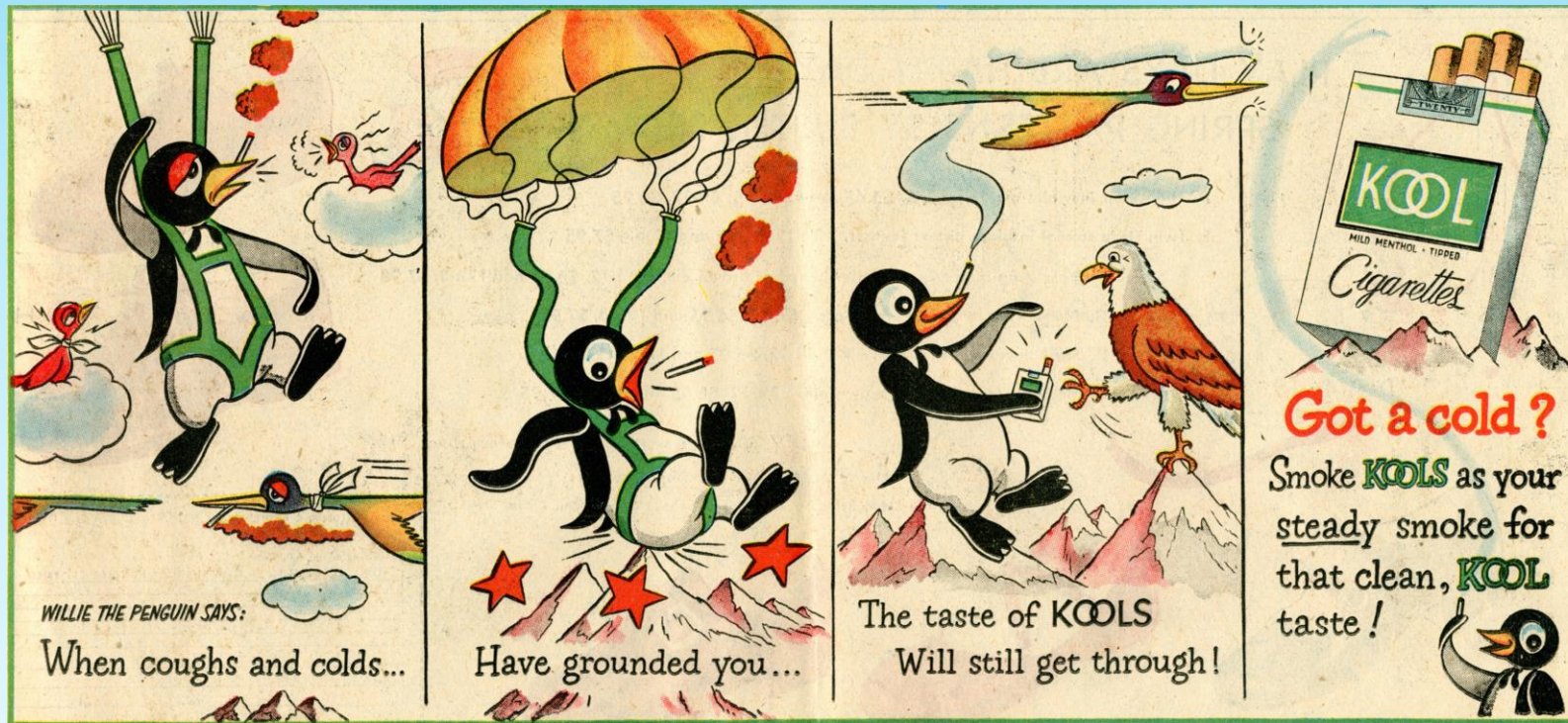
HEITA má að mál þetta sé nú dagskrármál í blöðum og umræðum. Þykir það meira en lítið alvarlegt ástand að af börnum, 10 ára sé 10. hver drengur farinn að reykja og nokkrar stúlkanna einnig. En af 12 ára skólabörnum reyki 7. hver drengur og 16. hver stúlka. Þessi könnun var nánast framhald af rannsókn í ungmennaskólum 1959. En þar reyktu þá piltar meira eða minna frá 13-17 ára: 34%-54% eða þriðji hver til annars hvors, og stúlkur frá 13-19% eða allt að fimmta hver stúlkanna. — Sam-

Árið 1964 eru reykingar meðal barna almennar

Morgunblaðið 3 mars 1964

Fyrirmyndir - normalisering

According to repeated nationwide surveys,

More Doctors Smoke **CAMELS** than any other cigarette!

Doctors in every
branch of medicine
were asked, "What
cigarette do you smoke?"
The brand named most
was Camel!

You'll enjoy Camels for the same reasons
so many doctors enjoy them. Camels have
cool, cool *mildness*, pack after pack, and
a *flavor* unmatched by any other cigarette.
Make this sensible test: Smoke only
Camels for 30 days and see how well Camels
please your taste, how well they suit
your throat as your steady smoke. You'll
see how enjoyable a cigarette can be!

THE DOCTORS' CHOICE IS AMERICA'S CHOICE!

MAUREEN O'HARA says: "I pick
Camels. They agree with my
throat and taste wonderful!"

DICK HAYMES states: "I get more
pleasure from Camels than
from any other brand!"

RALPH BELLAMY reports: "Camels
suit my taste and throat. I've
smoked 'em for years!"

Vísindasamfélagið Félagsmálayfirvöld

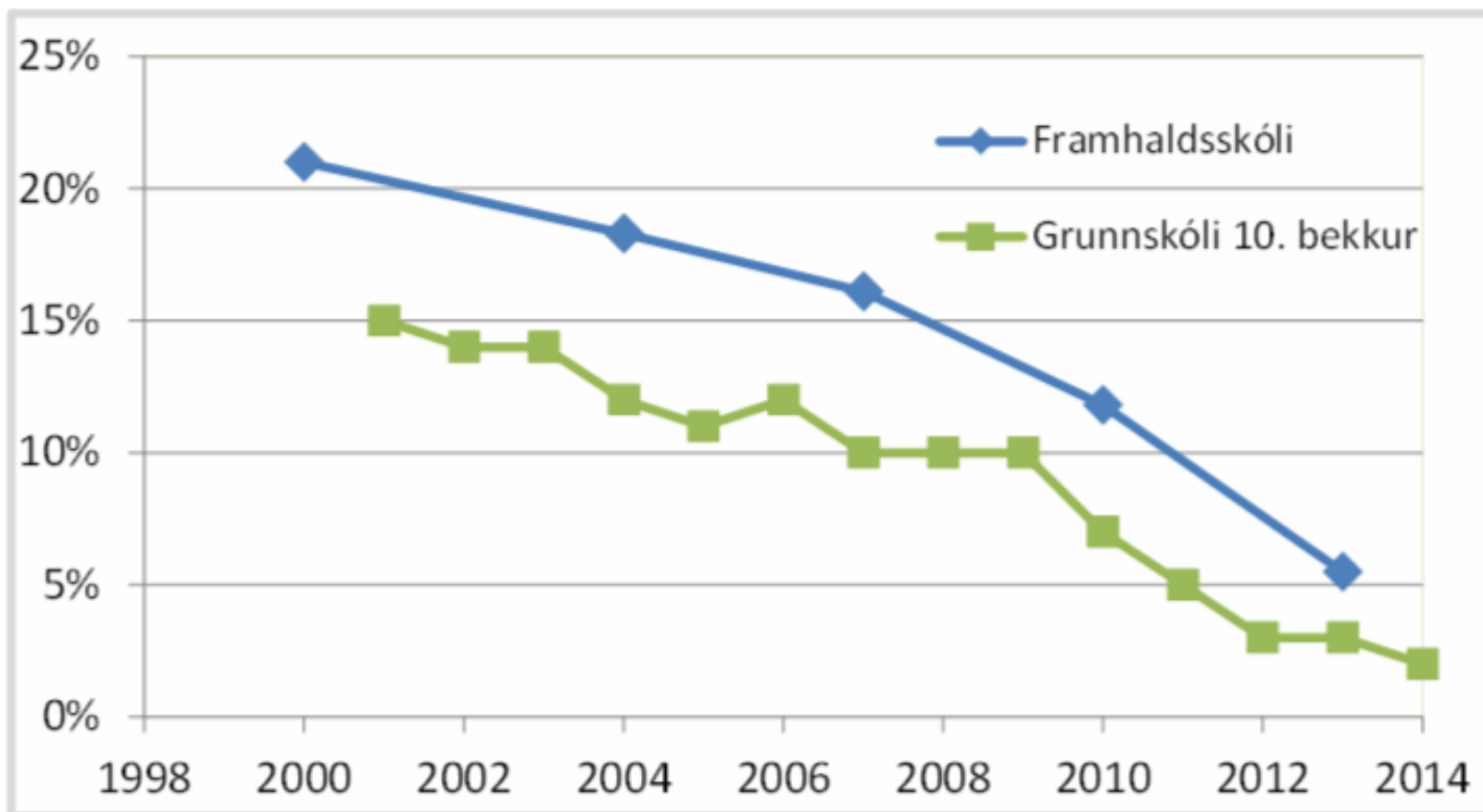

For 30 days, test Camels in your "T-Zone" (T for Throat, T for Taste).

...en svo létti þokunni

- Gríðarlegar breytingar á níunda og tíunda áratug síðustu aldar
- Alger viðsnúningur – Öflugar forvarnir - Hinar normaliseruðu reykingar ungmenna breyttust hægt og sígandi í jaðarhegðun
- Nikótínið þetta fyrrum skordýraeitur sem að mestu er unnið úr tóbaksjurt má muna „fífill sinn fegurri“, tóbaksreykingar dragast verulega saman – Tóbaksbransinn glímir við viðskiptafræðilegt tilgangssleysi – kjarnastarfsemi fyrirtækjanna, nikótín í neysluformi glímir við hríðlækkandi eftirspurn

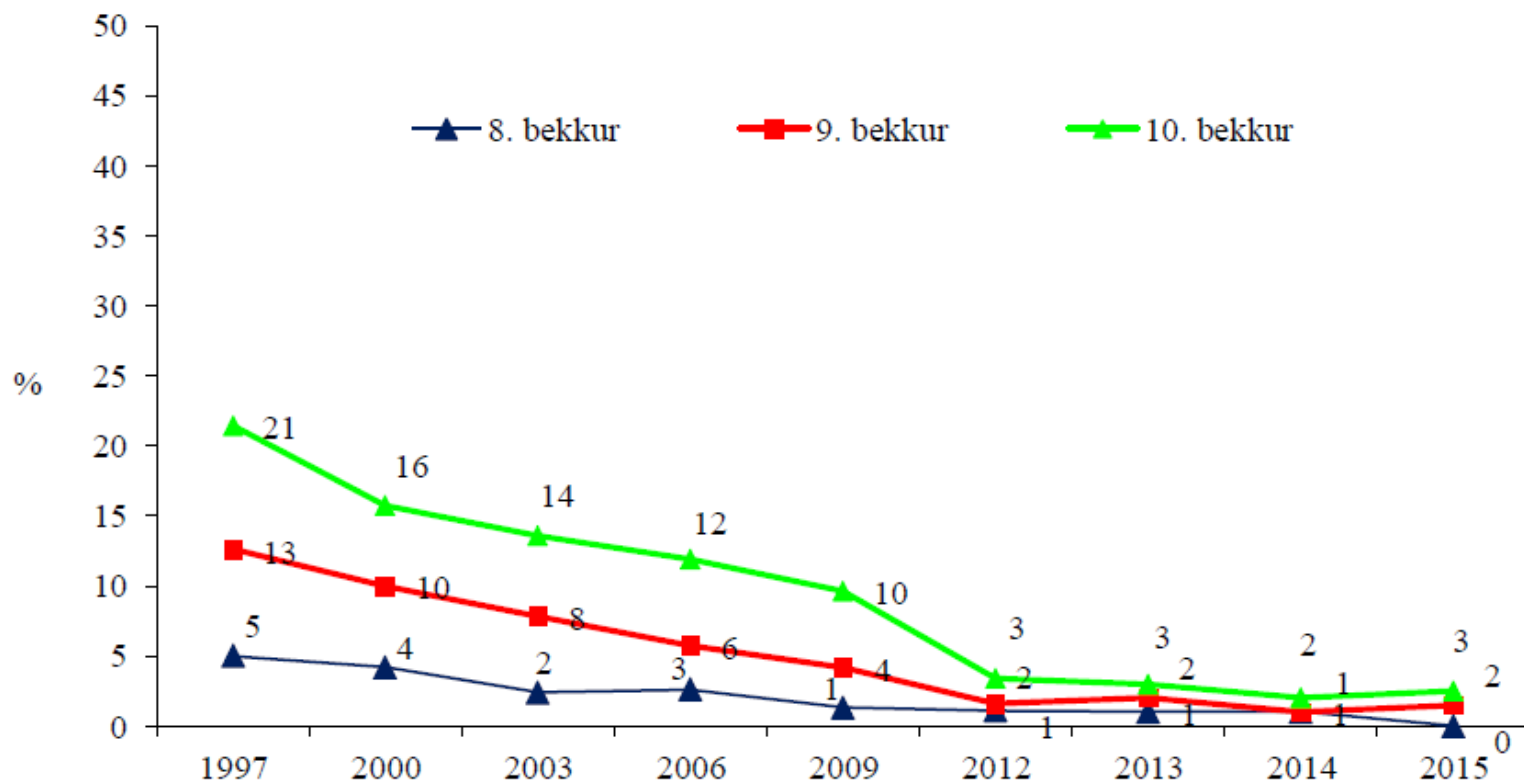
Út úr reyknunum

Mynd 2. Tíðni daglegra reykinga í 10. bekk grunnskóla og framhaldsskóla árin 2000–2014 (7).
(Embætti Landlæknis 2016)

Daglegar reykingar

Rannsókn og greining 2016

Mynd 2. Hlutfall nemenda í 8.-10. bekk sem reykja sígarettu(r) daglega, árin 1997 - 2015.

...og inn í reykinn aftur

- Viðskiptalífið, hagsmunaaðilar í vanda ... en finna ráð og ekki síst markað fyrir allt þetta nikótín á nýjan leik – einhverskonar rafrænar „heilsusígarettur“
- Veipið
- Gömlu „góðu trixin“ endurnýtt – „heilsusígarettur“ normaliðseraðar enda ekki vísindalega sannað að eimreykingar nikótíns séu eins hættulegar og glóðreykt nikótín?

Normalisering með öllum tiltækum ráðum

Normaliseringin gengur vel ☹

- Forstöðumenn félagsmiðstöðva verða varir við mikla aukingu á veipi ár frá ári meðal þeirra ungmenna sem sækja starfsemina (8,9, og 10. bekkir grunnskóla)
- Það er sífellt yngri krakkar sem hefja notkun
- Nikótíneimur í einni eða annari mynd regla fremur en undantekning hjá ungmennum sem veipa
- Sem sagt ekkert ósvipað ástand og var fyrir mörgum áratugum ...nema félagsmiðstöðvar munu ekki innrétta sérstök veip reykingasvæði

...að lokum

- Tilgangur veipsjoppa því lítt fyrirbyggjandi nema síður. Þær „græða“ á að sífelld fleiri ungmenni og stöðugt yngri ánetjist meginvöru þeirra nikótíni.
- Glóðreykingar 13- 15 ára aldurshópsins voru nánast engar. Eimreykingar þessa sama hóps aukast verulega. Nikótínið enn eina ferðina komið á grímuball og nú í hlutverki „óskaðlegra“ reykinga
- Nikótín er ekkert öðruvísi en önnur vanabindandi efni. „Tryggð“ neytandans er ekkert endilega bundin formi neyslunnar.
- Samfélagið verður að setja einhverjar skorður í þessum efnum og gott til þess að vita að slíkt sé á dagskrá. Lög um tóbaksvarnir hafa reynst vel. Ekki síst gangvart réttindum barna og ungmenna sem hvorki hafa val né frelsi til þess að vera laus við gengdarlausan áróður um ágæti eimreykinga eins og dynur á þeim algerlega gagnrýnislaust dag út og dag inn

Hesltu heimildir:

- Landlæknisembættið
 - Rannsókn og greining
 - Viðtöl við forstöðumenn í félagsmiðstöðvum
 - Breytt vígstaða í stríðinu við reykingar - Hans Jakob Beck sérfræðingur í lyflækningum og lungnasjúkdómum, MPH, yfirlæknir lungnasviðs Reykjalundar
 - Krabbameinsfélagið
 - FRÆ
 - Samanhópurinn
 - Mbl.is
-
-
-
-